

УДК 351.9:342.95:004.67(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2024-19-9>

Тарас Курус

ORCID: 0009-0007-8167-2683

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Дослідження нормативно-правового регулювання електронного урядування є важливим для розуміння його ролі у сучасному державному управлінні та розвитку демократії, що робить цю тему актуальною як з наукової, так і з практичної точки зору. Метою статті є аналіз нормативно-правової бази електронного урядування в Україні, що спрямоване на підвищення ефективності державного управління та взаємодії з громадянами. Розглядаються основні етапи формування нормативно-правової бази, яка регулює цей процес, а також її вплив на розвиток електронної демократії та цифрової економіки.

Аналізуються підходи до розуміння електронного урядування як комплексного політико-правового явища, яке використовує інформаційно-комунікаційні технології для вдосконалення взаємодії держави з громадянами та бізнесом. Акцентується на ключових аспектах нормативного регулювання, таких як електронний документообіг, електронні довірчі послуги та публічні електронні сервіси, які забезпечують відкритість і прозорість діяльності державних органів.

Для досягнення цілей статті використано порівняльний та системний методи, що дозволило визначити ключові вузли нормативно-правового регулювання та порівняти український досвід з європейськими практиками. Також було проведено детальний аналіз законодавчих актів, таких як Закони України «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про доступ до публічної інформації» та «Про адміністративні послуги», що створюють фундамент для функціонування електронного урядування.

На основі аналізу нормативно-правової бази автори статті виокремлюють основні проблеми та перспективи розвитку електронного урядування в Україні. Висловлюються міркування щодо потреби оновлення окремих законодавчих актів та розширення цифрових можливостей для громадян. Підкреслюється важливість залучення громадськості та експертів до обговорення державної політики у сфері електронного урядування, а також доцільність використання зарубіжного досвіду, зокрема, держав Європейського Союзу.

Отже, електронне урядування виступає ключовим елементом сучасного державного управління, яке сприяє розвитку демократії, підвищенню ефективності адміністративних процесів та забезпеченню прозорості дій державних органів.

Ключові слова: електронне урядування, нормативно-правове регулювання, інформаційно-комунікаційні технології, електронна демократія, цифрова економіка, публічні електронні сервіси, електронний документообіг, державне управління, адміністративні послуги, європейська інтеграція.

Вступ. Розвиток електронного урядування є важливою складовою становлення інформаційного суспільства та модернізації державного управління в Україні. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у взаємодії між державою, громадянами та бізнесом сприяє підвищенню ефективності надання державних послуг, прозорості та відкритості діяльності державних органів. Цей процес також забезпечує інтеграцію України до європейського цифрового простору, що є однією з пріоритетних цілей державної політики. Водночас впровадження електронного урядування вимагає наявності належної нормативно-правової бази, яка регулює використання технологій у публічному управлінні та забезпечує захист прав громадян.

Значна увага приділяється правовому регулюванню, яке визначає основні принципи, процедури та інструменти електронного урядування. Це, зокрема, законодавчі акти, що регулюють електронний документообіг, публічні електронні сервіси та захист персональних даних. У зв'язку з активним впровадженням цифрових інновацій, постала потреба у всебічному

аналізі чинної нормативно-правової бази та її вдосконаленні для забезпечення ефективного функціонування електронного урядування.

Метою статті є аналіз нормативно-правової бази електронного урядування в Україні, а також дослідження його впливу на розвиток державного управління та електронної демократії.

Матеріал і методи дослідження. В основу дослідження покладено аналіз законодавчих і нормативно-правових актів України у сфері електронного урядування. Для досягнення поставлених завдань використано методи правового аналізу, порівняльний метод, а також системний підхід для комплексного розгляду правових аспектів електронного урядування.

Результати та обговорення. Нормативно-правове регулювання електронного урядування в Україні як ключового елементу сучасного державного управління досліджували науковці, такі як В.С. Політанський, Л.О. Матвейчук, О.З. Романчук, Ю.М. Бисага, В.В. Берч, Г.Ю. Нечипорук, В.І. Чечерський. Їхні дослідження присвячені аналізу правового забезпечення електронного урядування в Україні, зокрема вивченню нормативно-правової бази.

Згідно концепція розвитку електронного урядування в Україні [18] електронне урядування – це форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян.

З огляду на міжнародний досвід, розвиток електронного урядування є одним з основних факторів забезпечення успішності реформування та підвищення конкурентоспроможності країни. Реформа будь-якої галузі в сучасних умовах спрямована на широке використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для досягнення необхідного рівня ефективності та результативності. Адже саме інструменти е-урядування здатні забезпечити значне покращення якості обслуговування фізичних і юридичних осіб та підвищення відкритості, прозорості та ефективності діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Крім того, запровадження електронного урядування є базовою передумовою для розбудови в Україні ефективних цифрової економіки і цифрового ринку та його подальшої інтеграції до єдиного цифрового ринку ЄС (EU Digital Single Market Strategy) [18].

Саме впровадження інструментів е-урядування та розвиток інфраструктури е-урядування має прямий вплив на покращення демократичних процесів в Україні, що в підсумку повинен призвести до позитивних змін у суспільних відносинах в сфері електронної демократії.

Електронна демократія – це форма суспільних відносин, за якої громадяни та організації залучаються до державотворення та державного управління, а також до місцевого самоврядування шляхом широкого застосування інформаційно-комунікаційних технологій в демократичних процесах, що дає змогу: посилити участь, ініціативність та залучення громадян на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівні до публічного життя; поліпшити прозорість процесу прийняття рішень, а також підзвітність демократичних інститутів; поліпшити зворотну реакцію суб'єктів владних повноважень на звернення громадян; сприяти публічним дискусіям та привертати увагу громадян до процесу прийняття рішень [2].

Рада Європи визначає е-демократію як використання інформаційно-комунікаційних технологій урядами, політичними партіями, громадянами та іншими учасниками політичних процесів на місцях, в регіонах, на національному або міжнародному рівнях із метою розширення участі громадян у процесах прийняття державних рішень.

Інформаційно-комунікаційні технології можуть використовуватися в різних формах, а не тільки для голосування. У рамках підходів за принципом «знизу-вгору» громадяни та організації можуть використовувати їх як засоби для того, щоб їх голоси були почуті, політики та партії – для проведення кампаній, а публічні органи – для вдосконалення послуг, що надаються громадянам шляхом впровадження електронних методів подачі звернень чи проведення консультацій.

Тобто під терміном «електронна демократія» розуміється така політична система, в якій інформаційно-комунікаційні технології використовуються для забезпечення виконання основних функцій демократичного процесу, зокрема: вільного доступу до суспільно важливої інформації, свободи слова, участі в публічному управлінні (шляхом вільного обговорення, участі у виборах/референдумах).

У науковій літературі можна знайти різні інтерпретації поняття «електронне урядування», проте всі вони мають приблизно одне й те саме змістовне наповнення. На думку А. Мацокіна, е-урядування для органів місцевого самоврядування – це спосіб організації місцевого самоврядування за допомогою програмно-апаратних засобів та систем локальних інформаційних мереж, що забезпечує відкритість та прозорість функціонування органів місцевого самоврядування, вчасний та повний доступ до інформації щодо діяльності органу, просте і доступне щоденне спілкування з місцевою владою громадян, представників бізнесу та неурядових організацій.

В інших джерелах «електронне урядування» розуміється як спосіб організації державної влади за допомогою систем локальних інформаційних мереж та сегментів глобальної інформаційної мережі, яка забезпечує функціонування певних служб у режимі реального часу та робить максимально простим і доступним щоденне спілкування громадянина з офіційними установами [42].

Впровадження електронного урядування є важливою умовою розвитку інформаційного суспільства та становлення електронної демократії, де кожен громадянин може створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися і обмінюватися інформацією та знаннями, використовувати інформаційні технології для розширення можливостей реалізації власного потенціалу, сприяти суспільному і особистісному розвитку, підвищувати якість життя та створювати умови для відкритого і прозорого державного управління.

Станом на даний момент Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України та іншими державними органами прийнято ряд нормативно-правових та підзаконних актів, які визначають основні засади розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування в Україні.

Засади державної політики у сфері електронного документообігу та використання електронних документів визначено Законом України «Про електронні документи та електронний документообіг» [12].

Розвиток інформаційного суспільства в Україні передбачає цілеспрямовану узгоджену діяльність всіх органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Державна політика у сфері розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування базується на наступних засадничих нормативно-правових та підзаконних актах (із змінами та доповненнями): Конституція України [17]; Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 № 851-IV [12]; Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» від 05.10.2017 № 2155-VIII [6]; Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 01.12.2022 № 2807-IX [4]; Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 № 2939-VI [9]; Закон України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 № 2297-VI [13]; Закон України «Про адміністративні послуги» від 06.09.2012 № 5203-VI [7]; Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» від 09.01.2007 № 537-V [5]; Концепція розвитку електронного урядування [16] в Україні, затверджена розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р [18]; Концепція розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації, яка затверджена розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 797-р [19]; Постанова Кабінету Міністрів України від 08.08.2016 № 606 «Деякі питання електронної взаємодії електронних інформаційних ресурсів» [28]; Постанова Кабінету Міністрів України від 01.12.2023 № 1317 «Деякі питання цифровізації діяльності державних органів» [27]; Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 № 386-р «Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні» [37]; Розпорядження від 11.09.2013 № 718-р «Про

затвердження плану заходів щодо створення Єдиного державного порталу адміністративних послуг” [50]; Постанова правління НБУ від 20.12.2023 № 172 “Про затвердження Положення про використання електронного підпису та електронної печатки” [39]; Наказ Міністерства цифрової трансформації України від 28.02.2024 № 33 “Про затвердження Регламенту роботи центрального засвідчувального органу” [22], тощо.

Перш ніж визначити етапи правового регулювання впровадження електронного урядування в Україні слід констатувати, що був певний передетап, тобто правові норми, що регулювали сферу демократії, права на інформацію, функціонування мережі Інтернет, вказували на принципи функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування.

У першу чергу це норми Конституції України [8]. Їх виокремимо в три групи:

1) ті, що вказують на організацію публічної влади та її місце – стаття 5 “Ніхто не може узурпувати державну владу”; ст. 6 “Державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову”; ст. 7 “Визнається і гарантується місцеве самоврядування”, ст. 8 “Визнається і діє принцип верховенства права”, ст. 38 “Громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами» та низка інших;

2) ті, що розкривають зміст виборчого права – за змістом статей 38, 70, 71, 76, 141 Конституції України сутність виборчого права складає право громадян України вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

3) ті, що закріплюють інформаційні права. Зокрема, у ч. 2 ст. 34 Конституції України закріплено: “Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір”. Проте цим конституційні норми не вичерпуються. У ст. 31 “Кожному гарантується таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції”, ст. 32 “Кожний громадянин має право знайомитися в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, установах і організаціях з відомостями про себе, які не є державною або іншою захищеною законом таємницею. Кожному гарантується судовий захист права спростовувати недостовірну інформацію про себе і членів своєї сім’ї та права вимагати вилучення будь-якої інформації, а також право на відшкодування матеріальної і моральної шкоди, завданої збиранням, зберіганням, використанням та поширенням такої недостовірної інформації”.

Отже, конституційні норми створюють основу можливості впровадження електронного урядування та фундамент для впровадження подальших нормативно-правових та підзаконних актів у цій сфері, які відбувались у наступних етапах становлення електронного урядування в Україні.

Першим етапом становлення національного електронного урядування можна вважати 2002–2009 роки, коли приймалися нормативні норми, що забезпечують гарантії доступу громадян до інформації органів публічної влади та утворюється статус електронного документа. Як мотивувалося у першому нормативному акті 2002 року, метою його прийняття було “створення додаткових умов для реалізації конституційних прав громадян на інформацію, участь в управлінні державними справами”. Ним став Указ Президента України “Про додаткові заходи щодо забезпечення відкритості у діяльності органів державної влади” [58]. Цим документом було зобов’язано покладення на зберігачів відкритої інформації обов’язку щодо ведення загальнодоступних баз даних про наявну в них відкриту інформацію, створення умов для вільного доступу до них заінтересованих суб’єктів, забезпечення систематичного опублікування найважливішої інформації з економічних, соціальних, культурних, екологічних та інших питань за визначеною в установленому порядку та заздалегідь оприлюдненою усталеною структурою.

Зазначений Указ Президента не містив пояснення форми електронної активності суб’єктів влади, тому постановою Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 № 208 [29] було передбачено створення та інтеграцію електронних інформаційних систем і ресурсів в Єдиний веб-портал органів виконавчої влади та надання інформаційних та інших послуг через

електронну інформаційну систему “Електронний Уряд”, а також розробку та затвердження переліку і порядку надання інформаційних та інших послуг з використанням електронної інформаційної системи “Електронний Уряд” тощо.

У цьому ж році прийнято два законодавчі акти, які встановили необхідні правові норми для розвитку всього інформаційного права. У Законі України «Про електронні документи та електронний документообіг» [12] визначено поняття електронного документа, засади документообігу, організацію електронного документообігу. В загальному запровадження документообігу є прогресивним кроком, оскільки забезпечує оперативність відносин, мобільність при взаємодії між багатьма суб’єктами, можливість оперативного реагування на вимоги, що зазначені в документі, економічні переваги та можливість забезпечення безпеки та збереження документів.

Законом України “Про електронний цифровий підпис” [11] було визначено правовий статус електронного цифрового підпису та врегульовано відносини, що виникають при його використанні.

В.С. Політанський цей етап описує так: “Спілкування держави з громадянами зміщується в бік двосторонньої взаємодії. Тут передбачається, що органи державної влади у своїй діяльності будуть впроваджувати та тиражувати типові відомчі технологічні рішення, створювати об’єднані портали для міністерств, різноманітних відомств і служб. Усі види трансакцій більше не потребують безпосереднього звертання до певної установи” [2].

Спрямування державної політики на забезпечення відкритості та прозорості функціонування органів публічного управління було пов’язане з новітніми інформаційними технологіями, зокрема з впровадженням електронного документообігу із застосуванням електронного цифрового підпису (ЕЦП), у тому числі системи приймання та видачі документів за допомогою мережі “Інтернет”. Наголошувалося на необхідності більшого доступу населення до національних інформаційних ресурсів та формування таких ресурсів в єдину систему, а також надання послуг через мережу “Інтернет” (у зв’язку з цим особлива увага приділяється організації надання громадянам та бізнесу адміністративних послуг через електронну інформаційну систему “Електронний Уряд” та інших послуг за допомогою мережі інтернет).

Також ставилося завдання щодо організації єдиної системи інформаційного обміну між органами публічного управління з використанням національної системи конфіденційного зв’язку; побудови інтегрованих інформаційно-аналітичних систем органів публічного управління; впровадження електронних державних закупівель.

Прагнення до єдиної системи інформаційного обміну, електронний документообіг з використанням ЕЦП та можливість приймання-видачі документів через інтернет суттєво вплинули на стадії «доведення прийнятого рішення до адресатів», «організація виконання» та закріпили новий напрям щодо надання публічних послуг на зазначеному етапі [24].

Даний етап можна вважати початковим, а його характерними особливостями є поява нового способу комунікації між суб’єктами е-урядування, впровадження та правова регламентація цього нового способу комунікації, прогнозування, розроблення плану дій та концепцій розвитку даної сфери та створення законодавчого фундаменту для розвитку даної галузі в подальшому.

Другий етап, 2010–2019 роки, передбачає прийняття ряду нормативних актів, які забезпечують стратегію електронного урядування через посилення доступу до публічної інформації та адміністративних послуг у відповідності з євроінтеграційними вимогами. Згодом нормотворці пішли шляхом створення загального довготривалого плану, де встановлено спосіб досягнення мети.

У 2010 році розпорядженням Кабінету Міністрів України “Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні” [48] схвалено першу концепцію. Тут вперше вказано поняття електронного уряду, шляхи та засоби вирішення проблем, пов’язаних із його впровадженням, які темпорально розподілені у межах 2011–2015 років.

Закон України “Про доступ до публічної інформації” [9] визначає порядок здійснення та забезпечення права кожного на доступ до інформації, що знаходиться у володінні суб’єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, та інформації, що становить суспільний інтерес. Під публічною інформацією ст. 1 Закону визначає відображену та задокументовану “будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформацію, що була отримана або створена в процесі виконання суб’єктами владних повноважень своїх обов’язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб’єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації” [62].

Прийняття Закону України “Про доступ до публічної інформації” [9] значно змінило усталену діяльність органів публічного управління. Відправною точкою стало чітке визначення, що є публічною інформацією, і гарантування кожному громадянину реалізації права на доступ до зазначеної інформації. Саме такий підхід дозволив впровадити механізм реалізації цього права громадян за інформаційним запитом, бо в попередні роки, дотримуючись Закону України «Про інформацію» [16], громадяни не могли повною мірою скористатися доступом до інформації, що мала суспільний інтерес. Безумовне виконання органами публічного управління вимоги надання доступу громадянам до публічної інформації забезпечено моніторингом та введенням персональної відповідальності керівників органів публічного управління. Тобто інформаційний запит надавав можливість запитувачу отримати доступ до публічної інформації декількома способами: прийти до органу публічного управління й ознайомитися з необхідними документами; отримати визначені запитом копії документів у паперовому вигляді поштою або в електронному вигляді через інтернет. Тому можемо стверджувати про наявність нового напрямку діяльності «забезпечення доступу до публічної інформації» [24].

Закон України “Про адміністративні послуги” [7] визначає, що державна політика у сфері надання адміністративних послуг базується на принципах: 1) верховенства права, у тому числі законності та юридичної визначеності; 2) стабільності; 3) рівності перед законом; 4) відкритості та прозорості; 5) оперативності та своєчасності; 6) доступності інформації про надання адміністративних послуг; 7) захищеності персональних даних; 8) раціональної мінімізації кількості документів та процедурних дій, що вимагаються для отримання адміністративних послуг; 9) неупередженості та справедливості; 10) доступності та зручності для суб’єктів звернень. Вказане стало правовою основою для надання адміністративних послуг через систему електронного урядування.

Згодом з’явилося розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.09.2013 № 718-р “Про затвердження плану заходів щодо створення Єдиного державного порталу адміністративних послуг” [50]. З метою сприяння поступовому зближенню взаємодії, ґрунтуючись на спільних цінностях і тісних привілейованих зв’язках, а також поглиблюючи зв’язок України з політикою ЄС та її участь у програмах та агентствах та забезпечення необхідних рамок для посиленого політичного діалогу в усіх сферах, які становлять взаємний інтерес, прийнято Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, де у межах реалізації Україна має забезпечити комплексний розвиток електронного урядування відповідно до європейських вимог.

Для виконання євроінтеграційних прагнень було створено Державне агентство з питань електронного урядування України, що було визначено центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України і яке реалізувало державну політику у сферах інформатизації, електронного урядування, формування і використання національних електронних інформаційних ресурсів, розвитку інформаційного суспільства.

У 2015 році після Революції гідності було визначено потребу перегляду державницького підходу до особистості, що зумовлено необхідністю удосконалення діяльності держави

щодо утвердження та забезпечення прав і свобод людини, створення дієвого механізму захисту в Україні прав і свобод людини, вирішення системних проблем у зазначеній сфері, тому Указом Президента України було затверджено Національну стратегію у сфері прав людини. Стратегічною метою в реалізації права на участь в управлінні державними справами та у виборах визначено забезпечення ефективної взаємодії між інститутами громадянського суспільства та органами державної влади, органами місцевого самоврядування, зокрема шляхом удосконалення процедур залучення інститутів громадянського суспільства до процесу підготовки та прийняття рішень органами державної влади, органами місцевого самоврядування. Створено умови для запровадження електронної демократії. Очікувані результати полягають у низці категорій, серед яких: забезпечення створення умов для запровадження електронної демократії; відкритість та прозорість діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, зокрема через доступ до публічної інформації; вироблено ефективний механізм взаємодії громадськості з органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

У 2015 році Закон України “Про звернення громадян” [14] доповнено статтею 23¹ та запроваджено новий інститут електронного урядування – електронну петицію. Так, громадяни можуть звернутися до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, органу місцевого самоврядування з електронними петиціями через офіційний веб-сайт органу, якому вона адресована, або веб-сайт громадського об’єднання, яке здійснює збір підписів на підтримку електронної петиції. Запровадження електронних петицій як нового інструменту звернення громадян має позитивний вплив на розвиток інформаційного суспільства в Україні, розбудову демократичної, правової і соціальної держави, гласності і відкритості діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.

У 2017 році розпорядженням Кабінету Міністрів України було затверджено наступну, другу Концепцію розвитку електронного урядування в Україні [18]. Реалізація Концепції передбачена на період до 2020 року та покликана підтримати координацію та співпрацю органів державної влади та органів місцевого самоврядування для досягнення необхідного рівня ефективності та результативності розвитку електронного урядування, просування ідеї реформування державного управління та децентралізації на базі широкого використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в усій країні. Для досягнення мети Концепції слід забезпечити виконання комплексних заходів за такими напрямками: модернізація публічних послуг та розвиток взаємодії влади, громадян і бізнесу за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій; модернізація державного управління за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій; управління розвитком електронного урядування.

Також запровадження електронного урядування є базовою передумовою для розбудови в Україні ефективних цифрової економіки і цифрового ринку та його подальшої інтеграції до єдиного цифрового ринку ЄС (Digital Single Market Strategy for Europe). Європейська Комісія визначила створення єдиного цифрового ринку одним із ключових пріоритетів. Під ним розуміють той, на якому забезпечується вільний рух товарів, людей, послуг та капіталу і де люди та підприємства можуть безперешкодно отримувати доступ та здійснювати онлайн-діяльність в умовах чесної конкуренції та високого рівня захисту споживачів та персональних даних, незалежно від їх громадянства або місця проживання. Досягнення єдиного цифрового ринку забезпечить збереження європейської позиції світового лідера в галузі цифрової економіки, що допоможе європейським компаніям зростати в усьому світі.

Закон України “Про електронні довірчі послуги” скасовує Закон “Про електронний цифровий підпис” [11] та комплексно визначає правові та організаційні засади надання електронних довірчих послуг, у тому числі транскордонних, права та обов’язки суб’єктів правових відносин у сфері електронних довірчих послуг, порядок здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг, а також

правові та організаційні засади здійснення електронної ідентифікації. Важливим на цьому етапі є запровадження системи електронного документообігу в центральних органах виконавчої влади та місцевих державних адміністраціях

Постановою Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 55 “Деякі питання документування управлінської діяльності” [40], яка набула чинності 07.03.2018, затверджено Типову інструкцію з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну, Типову інструкцію з діловодства в міністерствах, інших центральних та місцевих органах виконавчої влади, а також Регламент організації взаємодії органів виконавчої влади в електронній формі. Цим нормативно-правовим актом електронну форму діловодства визначено як основну для установ і підприємств державного сектору, і єдиною допустимою формою юридично значимої взаємодії органів виконавчої влади в електронній формі та основною формою взаємодії органів виконавчої влади між собою визначено систему електронної взаємодії органів виконавчої влади [62].

Також на цьому етапі, затверджено Концепцію розвитку електронного урядування в Україні від 20.09.2017 та Концепцію розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації від 08.11.2017 уніфікувати по всьому документі рік і місяць прийняття актів

Даний етап характеризується збільшенням взаємодії між суб'єктами суспільних відносин у сфері е-урядування (що обумовлена прийняттям Законів України “Про доступ до публічної інформації» [9] та “Про адміністративні послуги” [14]), розвитком інфраструктури у даній сфері (зокрема, повноцінним запуском системи Центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП) в Україні), а також широким використанням відкритих державних реєстрів та програмних комплексів, на базі яких така взаємодія між суб'єктами в сфері е-урядування здійснювалась (наприклад, Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань; Єдиного державного реєстру судових рішень; Відкритих даних земельного кадастру України тощо).

Третій етап розвитку правового регулювання – з 2019 року до цього часу, який характеризується значною активізацією впровадження електронного урядування. Значний прогрес відбувся у 2019 році, що практично стало новим напрямком перезавантаження всієї системи електронного урядування в державі. Ключовим аспектом активізації електронного урядування стало створення Міністерства цифрової трансформації України, яке діє відповідно до Положення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 № 856.

Основні напрямки трансформації політики у сфері електронного урядування відображені в указах Президента України від 29.07.2019 № 558 “Про деякі заходи щодо поліпшення доступу фізичних та юридичних осіб до електронних послуг” [56] та від 04.09.2019 № 647 “Про деякі заходи із забезпечення надання якісних публічних послуг” [57]. Міністерство цифрової трансформації України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики: у сферах цифровізації, цифрового розвитку, цифрової економіки, цифрових інновацій, електронного урядування та електронної демократії, розвитку інформаційного суспільства, інформатизації; у сфері розвитку цифрових навичок та цифрових прав громадян; у сферах відкритих даних, розвитку національних електронних інформаційних ресурсів та інтероперабельності, розвитку інфраструктури широко-смугового доступу до Інтернету та телекомунікацій, електронної комерції та бізнесу; у сфері надання електронних та адміністративних послуг; у сферах електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації; у сфері розвитку ІТ-індустрії.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 1137 «Питання Єдиного державного веб-порталу електронних послуг та Єдиного державного порталу адміністративних послуг» портал Дія – це інформаційно-телекомунікаційна система, яка організаційно та функціонально складається з реєстру адміністративних послуг, електронного кабінету, мобільного додатка Порталу Дія, інших підсистем та програмних модулів .

Зазначені новації повною мірою дотичні до світових тенденцій у даній сфері, які пов'язані з розвитком онлайн-сервісів, що дозволяє припустити: в усьому світі спостерігається стійкий прогрес у вдосконаленні електронного уряду та надання публічних послуг в Інтернеті. Вдосконалення трансакційних онлайн-сервісів є сильним та послідовним у всіх сферах, причому з них три найпоширеніші послуги це оплата за комунальні послуги (140 країн), сплату податкових платежів (139 країн) та реєстрація нового бізнесу (126 країн).

У межах перехідного етапу з 01.01.2020 національний Єдиний державний веб-портал електронних послуг виконує також функції Єдиного державного порталу адміністративних послуг. На цьому порталі є широкий перелік послуг, вказано розмір адміністративного збору за послугу, строк надання, результати, способи отримання, підстави для відмови та нормативно-правові акти з питань надання адміністративної послуги. Загалом слід позитивно оцінити наявність такого ресурсу, оскільки це розширює інформованість громадян та сприяє швидкому доступу до адміністративних послуг [62].

Даний етап характеризується стрімким розвитком та масштабною трансформацією сфери е-урядування, впливом раніше невідомих факторів (Covid-19 та спричинені ним карантинні обмеження; збройна агресія РФ проти України, яка слугує підставою впровадження правового режиму військового стану в Україні), адаптації галузі до нових викликів та вимог часу, повноцінним впровадженням значної кількості електронних реєстрів, ресурсів та програмних комплексів у сфері електронного урядування.

В статті “Механізми нормативно-правового забезпечення діяльності органів державної податкової служби в електронному форматі” авторства Матвейчука Л.О. [1], виділяють наступні етапи нормативно-правового регулювання електронного врядування в Україні:

I етап (1998–2005 роки)

- Закон України “Про Національну програму інформатизації” від 4.02.1998. № 74/98- ВР [3];
- Розпорядження Кабінету Міністрів України “Про затвердження Концепції формування системи національних електронних інформаційних ресурсів” від 5.05.2003. № 259-р [46];
- Закон України “Про електронний документ та електронний документообіг” від 22.05.2003. № 851-IV [10];
- Закон України “Про електронний цифровий підпис” від 22.05.2003. № 852-IV [11];
- Постанова Кабінету Міністрів в Україні про “Порядок засвідчення наявності електронного документа (електронних даних) на певний момент часу” від 26.05.2004. № 680 [38];
- Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку акредитації центру сертифікації ключів” від 13.07.2004. № 903 [35];
- Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про центральний засвідчувальний орган” від 28.10.2004 р. № 1451 [34];
- Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження порядку застосування електронного цифрового підпису органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної форми власності” від 28.10.2004 р. № 1452 [36];
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку обов’язкової передачі документованої інформації» від 28.10.2004. № 1454 [25];
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового порядку здійснення електронного документообігу в органах виконавчої влади» від 28.10.2004 р. № 1453 [26];
- Наказ Державного комітету архівів України «Про затвердження порядку зберігання електронних документів в архівних установах» від 25.04.2005. № 48 [20];

II етап (2006–2010 роки)

- Закон України “Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 рр.” від 09.01.2007 р. № 537-V [15];

- Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Завдань Національної програми інформатизації на 2006-2008 роки» від 04.11.2005. № 3075-IV [33];
- Розпорядження Кабінету Міністрів “Про затвердження переліку завдань (проектів) Національної програми інформатизації на 2008 рік, їх державних замовників та обсягів фінансування” від 27.08.2008 № 1211-р [49];
- Розпорядження Кабінету Міністрів України про “Деякі питання організації електронного документообігу та звітності” від 09.09.2009 № 1087-р [43];
- Розпорядження Кабінету Міністрів України про “Питання реалізації пілотного проекту впровадження технологій електронного урядування” від 01.03.2010 № 360-р [45];
- Розпорядження Кабінету Міністрів України “Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні” від 13.12.2010 № 2250-р [48];
- III етап (2011- т.ч.)
- Розпорядження Кабінету Міністрів України “Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні” від 26.09.2011 р. № 1014-р [47];
- Закон України “Про внесення змін до Закону України «Про інформацію» від 13.01.2011 р. № 2938-VI [8];
- Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України “Про вимоги до форматів даних електронного документообігу в органах державної влади. Формат електронного повідомлення” від 20.10.2011 р. № 1207 [21];
- Розпорядження Кабінету Міністрів України про “Питання впровадження системи електронної взаємодії органів виконавчої влади” від 28.11.2011 № 1363-р [44];
- Указ Президента України про “Національний план дій на 2012 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010-2014 роки ‘Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна влада’ ” від 12.03.2012 № 187 [52];
- Указ Президента України “Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадського суспільства в Україні” від 24.03.2012 № 212 [54];
- Постанова Кабінету Міністрів України про “Деякі питання електронної взаємодії органів виконавчої влади” від 18.07.2012 № 670 [30];
- Розпорядженням Кабінету Міністрів України “Про схвалення Концепції створення та функціонування інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів” від 05.09.2012 № 634-р [51];
- Постанова Кабінету Міністрів України “Про запровадження Національної системи індикаторів розвитку інформаційного суспільства” від 28.11.2012 № 1134 [31];
- Указ Президента України “Про Національний план дій на 2013 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010-2014 роки “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна влада”” від 12.03.2012 № 187 [53];
- Наказ Міністерства юстиції України “Про затвердження Концепції реформування законодавства у сфері використання інфраструктури відкритих ключів та надання електронних довірчих послуг” від 10.04.2013 № 668/5 [23];
- Постанова Кабінету Міністрів України “Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні” від 15.05.2013 № 386-р [37];
- Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року” від 6.08.2014 № 385 [32];
- Указ Президента України “Про Стратегію сталого розвитку ‘Україна – 2020’” від 12.01.2015 № 5/2015 [55].

На нашу думку, більш коректним та актуальним є періодизація етапів нормативно-правового регулювання електронного урядування, викладена в Монографії за авторством Романчук О.З., Бисага Ю.М., Берч В.В., Нечипорук Г.Ю., Чечерський В.І., оскільки в цій роботі третій

(сучасний) етап розпочинається саме з 2019 року, а не з 2011 року, як зазначено в статті авторства Матвейчука Л.О.

Підставою для такого твердження вважаю появу та вплив на нормативно-правове регулювання електронного урядування в Україні такого невідомого раніше фактору, як пандемія, спричинена поширенням коронавірусу “Covid-19”. Саме даний фактор зіграв ключову роль на сучасному етапі електронного урядування в Україні та послужив причиною розвитку цієї сфери та саме з появою даного фактору можна вести відлік сучасного етапу, оскільки у зв’язку з наслідками даного вірусу ключової трансформації зазнали суспільні відносини між людьми, а також суспільні відносини між органами державної влади та місцевого самоврядування з громадянами.

У зв’язку із запровадженням карантинних обмежень на території України суттєво змінились форми та методи взаємодії між суб’єктами в сфері електронного урядування. З’явилась об’єктивна необхідність у впровадженні дистанційної форми взаємодії між суб’єктами, що і послугувало базою для імплементації різноманітних програмних комплексів, електронних підсистем тощо у сфері електронного урядування, що і стало каталізатором розвитку всієї галузі та пришвидшило темпи її розвитку до небачених раніше масштабів.

Зокрема, можна виділити запровадження електронного сервісу “ДІЯ” (скорочення від “Держава і я”) – мобільного застосунку, веб-порталу і бренду цифрової держави в Україні, який розроблений Міністерством цифрової трансформації України. Дію було вперше презентовано у 2019 й офіційно запущено у 2020 році.

Зазначений застосунок дає змогу зберігати водійське посвідчення, внутрішній і закордонний паспорти, документи про освіту та інші документи в смартфоні, а також передавати їхні копії при отриманні банківських чи поштових послуг, заселенні в готель і в інших життєвих ситуаціях. Також через Дію (застосунок і/або портал) можна отримати такі державні послуги як «Малюшко» (комплексна послуга при народженні дитини), зареєструвати бізнес і ФОП онлайн, сплачувати податки й подавати податкові декларації та звітність, підписувати за допомогою ЕЦП документи, змінювати місце реєстрації тощо.

На порталі доступно вже 72 послуги, а у застосунку – 9 послуг та 15 цифрових документів. Станом на даний час застосунком і порталом користується вже понад 20 млн людей.

Також на вказаному етапі були впроваджені такі електронні сервіси, як:

– “Онлайн будинок юстиції” (який надає можливість не виходячи з власного будинку зареєструвати або ліквідувати фізичну особу підприємця, громадське об’єднання або засіб масової інформації; отримати документи у сфері реєстрації актів цивільного стану; отримати дані про електронний цифровий підпис; отримати інформацію з усіх реєстрів Мін’юсту);

– “Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань” (який надає можливість безкоштовного пошуку відомостей щодо юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань);

– “Єдиний державний реєстр судових рішень” (автоматизована система збирання, зберігання, захисту, обліку, пошуку та надання електронних копій судових рішень);

– Державний земельний кадастр України (система містить відомості про місце розташування та правовий режим земельних ділянок, їх кадастровий номер, оцінку, класифікацію, кількісну та якісну характеристику, розподіл серед власників землі й землекористувачів);

– “ProZorro” (електронна система публічних закупівель);

– “Електронний кабінет платника податків” (для взаємодії з фіскальними та податковими органами);

– “Електронні петиції” (дає змогу для подання особливої форми колективного звернення громадян до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, органу місцевого самоврядування, яке обов’язкове до розгляду за умови набрання необхідної кількості голосів);

“Електронний суд” (забезпечує можливість користувачам у передбачених законодавством випадках відповідно до наявних технічних можливостей підсистеми створювати та надсилати в електронному вигляді процесуальні чи інші документи до суду, інших органів та установ у системі правосуддя, брати участь у розгляді справ в режимі відеоконференції, а також отримувати інформацію про стан і результати розгляду таких документів чи інші документи, тощо.

Також важливим фактором у сфері трансформації електронного урядування в Україні на сучасному етапі є військовий стан, обумовлений збройною агресією Російської Федерації проти України. У зв'язку з цим суспільні відносини між державою та громадянами також змінюються та адаптуються до сучасних реалій.

Зокрема, як приклад розвитку та впровадження нових форм та методів взаємодії між суб'єктами можна навести додаток “Резерв+”, який розроблений Міністерством оборони України та дає змогу призовникам, військовозобов'язаним та резервістам оновити свої облікові дані та отримати електронний військово-обліковий документ. Даний застосунок був впроваджений 18.05.2024 та станом на даний час є останнім із нововведень у сфері електронного урядування в Україні.

Підсумовуючи наведене слід відзначити, що станом на даний час для громадян в електронному форматі доступні такі послуги як оформлення та видача паспорта громадянина України з безконтактним електронним носієм у разі обміну паспорта громадянина України (у формі картки); отримання реєстраційного номера облікової картки платника податків з Державного реєстру фізичних осіб – платників податків (РНОКПП); оформлення і видача паспорта громадянина України для виїзду за кордон з безконтактним електронним носієм; надання відомостей з Державного земельного кадастру у формі витягу з Державного земельного кадастру про земельну ділянку; послуги для реєстрації, та супроводу ведення бізнесу; доступу до правосуддя, тощо.

Загалом до позитивних тенденцій електронного урядування в Україні можна віднести:

- належний рівень забезпечення електронними ресурсами, тобто населення держави має доступ до порівняно недорогого інтернет-контенту;
- розвиток електронних платежів та інтернет-банкінгу, що може забезпечити оплату адміністративних електронних послуг;
- розвиток системи електронних порталів органів публічної влади всіх рівнів;
- наявність офіційних інтернет-представництв органів публічної влади щодо надання можливості використання інституту електронних петицій;
- нормативно-правове узгодження процесу електронної ідентифікації користувача системи електронного урядування;
- тестування спеціалізованих порталів із надання адміністративних та інформаційних послуг онлайн.

В той же час, незважаючи на формування необхідних передумов, значущих практичних результатів у сфері формування електронного уряду досягти ще не вдалося. Більшість створених ресурсів мають значні недоліки у функціонуванні як технічно-інформаційного, так і правового характеру. Відсутня система ефективної взаємодії та комунікації, у більшості випадків до них застосовані режими рівня інформування та односторонньої взаємодії, проблемою також є декларативність електронної демократії та електронних послуг, а не їх реальне втілення.

Отже, можна констатувати, що загалом електронне урядування націлене на подолання низки державно-правових проблем України. Основними проблемами є вже традиційні для українського суспільства: подолання корупційних проявів, підвищення соціальних стандартів та соціальної стабільності, забезпечення транспарентності функціонування органів державного управління, створення максимально прозорих та зрозумілих стандартів законодавчого регулювання суспільно-політичних та соціально-економічних відносин в Україні. Тому електронне

урядування може стати ефективним механізмом оновлення державно-владної діяльності на основі конституційних принципів рівності, свободи, демократизму та верховенства права [62].

Підсумовуючи наведені результати дослідження нормативно-правових актів щодо впровадження електронного урядування в Україні, необхідно зазначити, що проведений аналіз нормативно-правових актів у сфері регулювання відповідних суспільних відносин показав наявність різнорівневої моделі правового забезпечення впровадження електронного урядування, яка об'єднує правові норми різної юридичної сили, що знайшли своє зовнішнє закріплення в актах інформаційного та адміністративного законодавства, а також ілюструє взаємовплив і взаємодію цих галузей права в умовах сьогодення [41].

Висновки. Таким чином, на підставі вищенаведеного можна зробити висновок, що в Україні станом на даний час запроваджено та забезпечено функціонування розгалуженої системи нормативно-правового регулювання у сфері е-урядування, яка в цілому відповідає загальносвітовим трендам та рівню розвитку суспільних відносин на даному етапі, а також впроваджено різноманітну систему програмних комплексів та інформаційних реєстрів (баз даних), на основі яких відбувається взаємодія між суб'єктами відносин у сфері е-урядування і яка дозволяє забезпечити належний рівень прав та інтересів зазначених суб'єктів.

Література:

1. Аспекти публічного управління, Механізми нормативно-правового забезпечення діяльності органів державної податкової служби в електронному форматі Матвейчук Л. О., сторінки 51–52. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/233892916.pdf>
2. Електронне урядування: конституційно-правове дослідження, за авторством Романчук О.З., Бисага Ю. М., Берч В. В., Нечипорук Г. Ю., Чечерський В. І., сторінки 42–55. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/37492/1/РОМАНЧУК_МОНОГРАФІЯ.pdf
3. Закон України “Про Національну програму інформатизації” від 04.02.1998. № 74/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>
4. Закон України “Про Національну програму інформатизації” від 01.12.2022 № 2807-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20>
5. Закон України “Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки” від 09.01.2007 № 537-V . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16>
6. Закон України “Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги” № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>
7. Закон України “Про адміністративні послуги” від 06.09.2012 № 5203-VI . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>
8. Закон України “Про внесення змін до Закону України «Про інформацію» від 13.01.2011 р. № 2938-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2938-17>
9. Закон України “Про доступ до публічної інформації” від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
10. Закон України “Про електронний документ та електронний документообіг” від 22.05.2003. № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15>
11. Закон України “Про електронний цифровий підпис” від 22 травня 2003 р. № 852-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/852-15>
12. Закон України “Про електронні документи та електронний документообіг” від 22.05.2003 № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15>
13. Закон України “Про захист персональних даних” від 01.06.2010 № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>
14. Закон України “Про звернення громадян” № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>
15. Закон України “Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 рр.” від 09.01.2007 р. № 537-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16>

16. Закону України «Про інформацію» № 2657-XII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

17. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

18. Концепція розвитку електронного урядування в Україні, затверджена розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80>

19. Концепція розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації, яка затверджена розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 797-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-%D1%80>

20. Наказ Державного комітету архівів України «Про затвердження порядку зберігання електронних документів в архівних установах» від 25.04.2005. № 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0627-05>

21. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України «Про вимоги до форматів даних електронного документообігу в органах державної влади. Формат електронного повідомлення» від 20.10.2011 р. № 1207. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1306-11>

22. Наказ Міністерства цифрової трансформації України «Про затвердження Регламенту роботу центрального засвідчувального органу» від 28.02.2024 № 33. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0393-24>

23. Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження Концепції реформування законодавства у сфері використання інфраструктури відкритих ключів та надання електронних довірчих послуг» від 10.04.2013 № 668/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v668-323-13>

24. Нормативно-правові засади електронного управління для модернізації адміністративних процесів в органах публічного управління України, Мазура Олександра Григоровича, сторінки 48–49. URL: <https://grani-print.dp.ua/index.php/dridu/article/view/360/285>

25. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку обов'язкової передачі документованої інформації» від 28.10.2004. № 1454. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1454-2004-%D0%BF>

26. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового порядку здійснення електронного документообігу в органах виконавчої влади» від 28.10.2004 р. № 1453. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1453-2004-%D0%BF>

27. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання цифровізації діяльності державних органів» від 01.12.2023 № 1317. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1317-2023-%D0%BF>

28. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання електронної взаємодії електронних інформаційних ресурсів» від 08.08.2016 № 606. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/606-2016-%D0%BF>

29. Постанова Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи «Електронний Уряд»» від 24.02.2003 № 208. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/208-2003-%D0%BF>

30. Постанова Кабінету Міністрів України про «Деякі питання електронної взаємодії органів виконавчої влади» від 18.07.2012 № 670. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/670-2012-%D0%BF>

31. Постанова Кабінету Міністрів України «Про запровадження Національної системи індикаторів розвитку інформаційного суспільства» від 28.11.2012 № 1134. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1134-2012-%D0%BF>

32. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» від 6.08.2014 № 385. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>

33. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Завдань Національної програми інформатизації на 2006-2008 роки» від 04.11.2005. № 3075-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3075-15>

34. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про центральний засвідчувальний орган» від 28.10.2004 р. № 1451. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1451-2004-%D0%BF>

35. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку акредитації центру сертифікації ключів» від 13.07.2004. № 903. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/251087__509687

36. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку застосування електронного цифрового підпису органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної форми власності» від 28.10.2004 р. № 1452. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1452-2004-%D0%BF>

37. Постанова Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні» від 15.05.2013 № 386-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80>

38. Постанова Кабінету Міністрів в Україні про «Порядок засвідчення наявності електронного документа (електронних даних) на певний момент часу» від 26.05.2004. № 680 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/680-2004-%D0%BF>

39. Постанова правління НБУ “Про затвердження Положення про використання електронного підпису та електронної печатки” від 20.12.2023 № 172. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0172500-23>
40. Постановою Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 55 “Деякі питання документування управлінської діяльності”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF>
41. Правове забезпечення розвитку електронного урядування в Україні, Євгенія Калішенко у виданні «Підприємство, господарство і право, с. 144–145. URL: <http://www.pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/7/26.pdf>
42. Проблеми правового регулювання електронного урядування у сфері місцевого самоврядування в Україні та зарубіжних країнах, Науменка А.В., сторінка 71. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/19086/1/69-75.pdf>
43. Розпорядження Кабінету Міністрів України про “Деякі питання організації електронного документообігу та звітності” від 09.09.2009 № 1087-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-2009-%D1%80>
44. Розпорядження Кабінету Міністрів України про “Питання впровадження системи електронної взаємодії органів виконавчої влади” від 28.11.2011 № 1363-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1363-2011-%D1%80>
45. Розпорядження Кабінету Міністрів України про “Питання реалізації пілотного проекту впровадження технологій електронного урядування” від 01.03.2010 № 360-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/360-2010-%D1%80>
46. Розпорядження Кабінету Міністрів України “Про затвердження Концепції формування системи національних електронних інформаційних ресурсів” від 5.05.2003. № 259-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/259-2003-%D1%80>
47. Розпорядження Кабінету Міністрів України “Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні” від 26.09.2011 № 1014-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1014-2011-%D1%80>
48. Розпорядження Кабінету Міністрів України “Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні” від 13.12.2010 № 2250-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2250-2010-%D1%80>
49. Розпорядження Кабінету Міністрів “Про затвердження переліку завдань (проектів) Національної програми інформатизації на 2008 рік, їх державних замовників та обсягів фінансування” від 27.08.2008 № 1211-р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KR081211?an=365>
50. Розпорядження від 11.09.2013 № 718-р “Про затвердження плану заходів щодо створення Єдиного державного порталу адміністративних послуг”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/718-2013-%D1%80>
51. Розпорядженням Кабінету Міністрів України “Про схвалення Концепції створення та функціонування інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів” від 05.09.2012 № 634-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/634-2012-%D1%80>
52. Указ Президента України про “Національний план дій на 2012 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010-2014 роки ‘Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна влада’” від 12.03.2012 № 187. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/2012>
53. Указ Президента України “Про Національний план дій на 2013 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010-2014 роки ‘Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна влада’” від 12.03.2012 № 187. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/128/2013>
54. Указ Президента України “Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні” від 24.03.2012 № 212. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/212/2012>
55. Указ Президента України “Про Стратегію сталого розвитку ‘Україна – 2020’” від 12.01.2015 № 5/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
56. Указ Президента України “Про деякі заходи щодо поліпшення доступу фізичних та юридичних осіб до електронних послуг” : від 29.07.2019 № 558. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/558/2019>
57. Указ Президента України “Про деякі заходи із забезпечення надання якісних публічних послуг” від 04.09.2019 № 647/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/647/2019>
58. Указ президента України “Про додаткові заходи щодо забезпечення відкритості у діяльності органів державної влади” від 01.08.2002 № 683/2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/683/2002>

References:

1. Aspekty publicznego upravlennia, Mekhanizmy normatyvno-pravovoho zabezpechennia diialnosti orhaniv derzhavnoi podatkovoi sluzhby v elektronnomu formati [Aspects of Public Administration, Mechanisms of Regulatory-Legal Support of Activities of State Tax Service Bodies in Electronic Format] by Matveychuk L. O., pages 51–52. Retrieved from <https://core.ac.uk/download/pdf/233892916.pdf>
2. Elektronne uriaduvannia [E-Government]: Constitutional and Legal Research by Romanhuk O. Z., Bysaga Y. M., Burch V. V., Nechyporuk G. Yu., Chechersky V. I., pages 42–55. Retrieved from https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/37492/1/РОМАНЧУК_МОНОГРАФІЯ.pdf
3. Zakon Ukrainy “Pro Natsionalnu prohramu informatyzatsii” [Law of Ukraine “On the National Informatization Program”] dated February 4, 1998, №. 74/98-VR. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>
4. Zakon Ukrainy “Pro Natsionalnu prohramu informatyzatsii” [Law of Ukraine “On the National Informatization Program”] dated December 1, 2022, №. 2807-IX. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20>
5. Zakon Ukrainy “Pro Osnovni zasady rozvytku informatsiinoho suspilstva v Ukraini na 2007–2015 roky” [Law of Ukraine “On the Basic Principles of the Development of the Information Society in Ukraine for 2007–2015”] dated January 9, 2007, №. 537-V. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16>
6. Zakon Ukrainy “Pro elektronnu identyfikatsiiu ta elektronni dovirchi posluhy” [Law of Ukraine “On Electronic Identification and Trust Services”] №. 2155-VIII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>
7. Zakon Ukrainy “Pro administratyvni posluhy” [Law of Ukraine “On Administrative Services”] dated September 6, 2012, №. 5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>
8. Zakon Ukrainy “Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy “Pro informatsiiu” [Law of Ukraine “On Amendments to the Law of Ukraine On Information”] dated January 13, 2011, №. 2938-VI. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2938-17>
9. Zakon Ukrainy “Pro dostup do publichnoi informatsii” [Law of Ukraine “On Access to Public Information”] dated January 13, 2011, №. 2939-VI. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
10. Zakon Ukrainy “Pro elektronnyi dokument ta elektronnyi dokumentoobih” [Law of Ukraine “On Electronic Documents and Electronic Document Flow”] dated May 22, 2003, №. 851-IV. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15>
11. Zakon Ukrainy “Pro elektronnyi tsyfrovyy pidpys” [Law of Ukraine “On Electronic Digital Signature”] dated May 22, 2003, №. 852-IV. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/852-15>
12. Zakon Ukrainy “Pro elektronni dokumenty ta elektronnyi dokumentoobih” [Law of Ukraine “On Electronic Documents and Electronic Document Flow”] dated May 22, 2003, №. 851-IV. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15>
13. Zakon Ukrainy “Pro zakhyst personalnykh danykh” [Law of Ukraine “On Personal Data Protection”] dated June 1, 2010, №. 2297-VI. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>
14. Zakon Ukrainy “Pro zvernennia hromadian” [Law of Ukraine “On Citizens’ Appeals”] №. 393/96-VR. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>
15. Zakon Ukrainy “Pro osnovni zasady rozvytku informatsiinoho suspilstva v Ukraini na 2007–2015 rr.” [Law of Ukraine “On the Basic Principles of the Development of the Information Society in Ukraine for 2007–2015”] dated January 9, 2007, №. 537-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16>
16. Zakonu Ukrainy “Pro informatsiiu” [Law of Ukraine “On Information”] №. 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
17. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine.] Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>
18. Kontsepsiia rozvytku elektronnoho uriaduvannia v Ukraini, zatverdzhena rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy [Concept of E-Government Development in Ukraine, approved by the Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine] dated September 20, 2017, №. 649-p. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80>
19. Kontsepsiia rozvytku elektronnoi demokratii v Ukraini ta planu zakhodiv shchodo yii realizatsii, yaka zatverdzhena rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy [Concept of E-Democracy Development in Ukraine and the Action Plan for Its Implementation, approved by the Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine] dated November 8, 2017, №. 797-p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-%D1%80>

20. Nakaz Derzhavnoho komitetu arkhiviv Ukrainy “Pro zatverdzhennia poriadku zberihannia elektronnykh dokumentiv v arkhivnykh ustanovakh” [Order of the State Committee on Archives of Ukraine “On Approval of the Procedure for Storing Electronic Documents in Archival Institutions”] dated April 25, 2005, № 48. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0627-05>

21. Nakaz Ministerstva osvity i nauky, molodi ta sportu Ukrainy “Pro vymohy do formativ danykh elektronnoho dokumentoobihu v orhanakh derzhavnoi vlady. Format elektronnoho povidomlennia” [Order of the Ministry of Education and Science, Youth and Sports of Ukraine “On Requirements for Data Formats of Electronic Document Flow in State Authorities. Electronic Message Format”] dated October 20, 2011, № 1207. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1306-11>

22. Nakaz Ministerstva tsyfrovoi transformatsii Ukrainy “Pro zatverdzhennia Rehlamentu robotu tsentralnoho zasvidchuvalnoho orhanu” [Order of the Ministry of Digital Transformation of Ukraine “On Approval of the Regulation on the Work of the Central Certification Authority”] dated February 28, 2024, № 33. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0393-24>

23. Nakaz Ministerstva yustytysii Ukrainy “Pro zatverdzhennia Kontseptsii reformuvannia zakonodavstva u sferi vykorystannia infrastruktury vidkrytykh kliuchiv ta nadannia elektronnykh dovirchlykh posluh” [Order of the Ministry of Justice of Ukraine “On Approval of the Concept for Reforming Legislation in the Field of Using Public Key Infrastructure and Providing Trust Services”] dated April 10, 2013, №. 668/5. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v668-323-13>

24. Normatyvno-pravovi zasady elektronnoho upravlinnia dlia modernizatsii administratyvnykh protsesiv v orhanakh publichnogo upravlinnia Ukrainy, Mazura Oleksandra Hryhorovycha [Regulatory and Legal Foundations of E-Governance for Modernizing Administrative Processes in Public Administration Bodies of Ukraine by Oleksandr Hryhorovych Mazur], pages 48–49. Retrieved from <https://grani-print.dp.ua/index.php/dridu/article/view/360/285>

25. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy “Pro zatverdzhennia Poriadku obov’iazkovoï peredachi dokumentovanoi informatsii” [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On Approval of the Procedure for the Mandatory Transfer of Documented Information”] dated October 28, 2004, № 1454. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1454-2004-%D0%BF>

26. [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On Approval of the Model Procedure for Conducting Electronic Document Flow in Executive Authorities”] dated October 28, 2004, № 1453. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1453-2004-%D0%BF>

27. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy “Deiaki pytannia tsyfrovizatsii diialnosti derzhavnykh orhaniv” [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “Some Issues of Digitalization of Activities of State Authorities”] dated December 1, 2023, № 1317. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1317-2023-%D0%BF>

28. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy “Deiaki pytannia elektronnoi vzaiemodii elektronnykh informatsiinykh resursiv” [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “Some Issues of Electronic Interaction of Electronic Information Resources”] dated August 8, 2016, № 606. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/606-2016-%D0%BF>

29. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy “Pro zakhody shchodo stvorennia elektronnoi informatsiinoï systemy ‘Elektronnyi Uriad’” [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On Measures for Creating the Electronic Information System ‘E-Government’”] dated February 24, 2003, №. 208. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/208-2003-%D0%BF>

30. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “Some Issues of Electronic Interaction of Executive Authorities” dated July 18, 2012, №. 670. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/670-2012-%D0%BF>

31. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On the Introduction of the National System of Indicators for the Development of the Information Society” dated November 28, 2012, №. 1134. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1134-2012-%D0%BF>

32. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On Approval of the State Regional Development Strategy for the Period until 2020” dated August 6, 2014, № 385. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>

33. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On Approval of the Tasks of the National Informatization Program for 2006-2008” dated November 4, 2005, №.3075-IV. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3075-15>

34. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On Approval of the Regulations on the Central Certification Authority” dated October 28, 2004, №. 1451. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1451-2004-%D0%BF>

35. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On Approval of the Procedure for Accreditation of Key Certification Centers” dated July 13, 2004, №. 903. Retrieved from https://zakononline.com.ua/documents/show/251087__509687

36. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On Approval of the Procedure for the Use of Digital Signature by State Authorities, Local Governments, State Enterprises, Institutions, and Organizations” dated October 28, 2004, №. 1452. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1452-2004-%D0%BF>

37. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On Approval of the Strategy for the Development of the Information Society in Ukraine” dated May 15, 2013, №. 386-p. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80>

38. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “Procedure for Certifying the Existence of an Electronic Document (Electronic Data) at a Certain Time” dated May 26, 2004, №. 680. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/680-2004-%D0%BF>

39. Postanova pravlinnia NBU “Pro zatverdzhennia Polozhennia pro vykorystannia elektronnoho pidpysu ta elektronnoi pechatky” [NBU Board Resolution “On Approval of the Regulation on the Use of Electronic Signature and Electronic Seal”] dated December 20, 2023, №. 172. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0172500-23>

40. ostanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.01.2018 № 55 “Deiaki pytannia dokumentuvannia upravlinskoï diialnosti” [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated January 17, 2018, №. 55 “Some Issues of Documenting Administrative Activities”]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF>

41. Pravove zabezpechennia rozvytku elektronnoho uriaduvannia v Ukraini, Yevheniia Kalishenko u vydanni “Pidpriumstvo, hospodarstvo i pravo [Legal Support for the Development of E-Government in Ukraine by Yevgenia Kalishenko in “Enterprise, Economy, and Law”], pages 144-145. Retrieved from <http://www.pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/7/26.pdf>

42. Problemy pravovoho rehuliuвання elektronnoho uriaduvannia u sferi mistsevoï samovriaduvannia v Ukraini ta zarubizhnykh krainakh, Naumenka A.V., [Problems of Legal Regulation of E-Governance in Local Self-Government in Ukraine and Foreign Countries by Naumenko A.V.], page 71. Retrieved from <https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/19086/1/69-75.pdf>

43. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy pro “Deiaki pytannia orhanizatsii elektronnoho dokumentoobihu ta zvitnosti” [Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine on “Certain Issues of Organizing Electronic Document Flow and Reporting”] dated September 9, 2009, №. 1087-p. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-2009-%D1%80>

44. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy pro “Pytannia vprovadzhennia systemy elektronnoi vzaiemodii orhaniv vykonavchoï vlady” [Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine on “Issues of Implementing the System of Electronic Interaction of Executive Authorities”] dated November 28, 2011, №. 1363-p. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1363-2011-%D1%80>

45. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy pro “Pytannia realizatsii pilotnoho proektu vprovadzhennia tekhnologii elektronnoho uriaduvannia” [Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine on “Issues of Implementing a Pilot Project for the Introduction of E-Governance Technologies”] dated March 1, 2010, №. 360-p. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/360-2010-%D1%80>

46. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy “Pro zatverdzhennia Kontseptsii formuvannia systemy natsionalnykh elektronnykh informatsiinykh resursiv” [Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On Approval of the Concept for the Formation of a System of National Electronic Information Resources”] dated May 5, 2003, №. 259-p. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/259-2003-%D1%80>

47. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy “Pro zatverdzhennia planu zakhodiv shchodo realizatsii Kontseptsii rozvytku elektronnoho uriaduvannia v Ukraini” [Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On Approval of the Action Plan for Implementing the Concept of E-Government Development in Ukraine”] dated September 26, 2011, №. 1014-p. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1014-2011-%D1%80>

48. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy “Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku elektronnoho uriaduvannia v Ukraini” [Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On Approval of the Concept

of E-Government Development in Ukraine”] dated December 13, 2010, №. 2250-p. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2250-2010-%D1%80>

49. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv “Pro zatverdzhennia pereliku zavdan (proektiv) Natsionalnoi prohramy informatyzatsii na 2008 rik, yikh derzhavnykh zamovnykiv ta obsiahiv finansuvannia” [Decree of the Cabinet of Ministers “On Approval of the List of Tasks (Projects) of the National Informatization Program for 2008, Their State Customers, and Financing Amounts”] dated August 27, 2008, №. 1211-p. Retrieved from <https://ips.ligazakon.net/document/KR081211?an=365>

50. Rozporiadzhennia vid 11.09.2013 № 718-r “Pro zatverdzhennia planu zakhodiv shchodo stvorennia Yedynoho derzhavnoho portalu administratyvnykh posluh”. [Decree dated September 11, 2013, №. 718-p “On Approval of the Action Plan for Creating a Unified State Portal for Administrative Services”]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/718-2013-%D1%80>

51. Rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy “Pro skhvalennia Kontseptsii stvorennia ta funktsionuvannia informatsiinoi systemy elektronnoi vzaiemodii derzhavnykh elektronnykh informatsiinykh resursiv” [Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On Approval of the Concept for Creating and Functioning of an Information System for Electronic Interaction of State Electronic Information Resources”] dated September 5, 2012, №. 634-p. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/634-2012-%D1%80>

52. Ukaz Prezydenta Ukrainy pro “Natsionalnyi plan dii na 2012 rik shchodo vprovadzhennia Prohramy ekonomichnykh reform na 2010-2014 roky ‘Zamozhne suspilstvo, konkurentospromozhna ekonomika, efektyvna vlada’” [Decree of the President of Ukraine “On the National Action Plan for 2012 on the Implementation of the Program of Economic Reforms for 2010-2014 ‘Prosperous Society, Competitive Economy, Effective State’”] dated March 12, 2012, №. 187. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/2012>

53. Ukaz Prezydenta Ukrainy “Pro Natsionalnyi plan dii na 2013 rik shchodo vprovadzhennia Prohramy ekonomichnykh reform na 2010-2014 roky ‘Zamozhne suspilstvo, konkurentospromozhna ekonomika, efektyvna vlada’” [Decree of the President of Ukraine “On the National Action Plan for 2013 on the Implementation of the Program of Economic Reforms for 2010-2014 ‘Prosperous Society, Competitive Economy, Effective State’”] dated March 12, 2012, №. 187. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/128/2013>

54. Ukaz Prezydenta Ukrainy “Pro Stratehiiu derzhavnoi polityky spryannia rozvytku hromadskoho suspilstva v Ukraini” [Decree of the President of Ukraine “On the Strategy of State Policy to Promote the Development of Civil Society in Ukraine”] dated March 24, 2012, №. 212. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/212/2012>

55. Ukaz Prezydenta Ukrainy “Pro Stratehiiu staloho rozvytku ‘Ukraina – 2020’” [Decree of the President of Ukraine “On the Sustainable Development Strategy ‘Ukraine – 2020’”] dated January 12, 2015, №. 5/2015. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

56. Ukaz Prezydenta Ukrainy “Pro deiaki zakhody shchodo polipshennia dostupu fizychnykh ta yurydychnykh osib do elektronnykh posluh” [Decree of the President of Ukraine “On Certain Measures to Improve Access of Individuals and Legal Entities to Electronic Services”] dated July 29, 2019, No. 558. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/558/2019>

57. Ukaz Prezydenta Ukrainy “Pro deiaki zakhody iz zabezpechennia nadannia yakisnykh publichnykh posluh” [Decree of the President of Ukraine “On Certain Measures to Ensure the Provision of Quality Public Services”] dated September 4, 2019, №. 647/2019. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/647/2019>

58. Ukaz prezydetna Ukrainy “Pro dodatkovi zakhody shchodo zabezpechennia vidkrytosti u diialnosti orhaniv derzhavnoi vlady” [Decree of the President of Ukraine “On Additional Measures to Ensure Transparency in the Activities of State Authorities”] від 01.08.2002 № 683/2002. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/683/2002>

Taras Kurus. Regulatory and legal framework of e-governance in Ukraine

The study of regulatory and legal framework for e-governance is essential for understanding its role in modern public administration and the development of democracy, making this topic relevant from both scientific and practical perspectives. The purpose of the article is to analyze the legal framework of e-governance in Ukraine, aimed at improving the efficiency of public administration and interaction with citizens. The main stages of the formation of the legal framework regulating this process are considered, as well as its impact on the development of e-democracy and the digital economy.

The approaches to understanding e-governance as a complex political and legal phenomenon using information and communication technologies to enhance interaction between the state, citizens, and businesses are analyzed. The focus is on key aspects of regulatory framework, such as electronic document management, trust services, and public electronic services, which ensure transparency and openness of government activities.

To achieve the goals of the article, comparative and systematic methods were used, allowing to identify the key nodes of legal regulation and compare Ukrainian experience with European practices. A detailed analysis of legislative acts such as the Laws of Ukraine “On Electronic Documents and Electronic Document Flow,” “On Access to Public Information,” and “On Administrative Services,” which form the foundation for the functioning of e-governance, was also conducted.

Based on the analysis of the regulatory framework, the authors identify the main challenges and prospects for the development of e-governance in Ukraine. Considerations are expressed regarding the need to update certain legislative acts and expand digital opportunities for citizens. The importance of involving the public and experts in discussing state policy in the field of e-governance, as well as the advisability of using foreign experience, particularly that of the European Union countries, is emphasized.

Key words: *Thus, e-governance acts as a key element of modern public administration, contributing to the development of democracy, improving the efficiency of administrative processes, and ensuring transparency of government actions.*

Відомості про авторів:

Тарас Курус – аспірант кафедри політології,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.